

JAARVERSLAG 2023

VERENIGING VAN VRIJWILLIGERS VAN DE HOGE VELUWE

BESTUUR

Verslag Bestuur 2023

Vrijwilligers

In het kalenderjaar 2023 waren er op 1 januari 366 vrijwilligers en op 31 december 373 vrijwilligers. Het aantal vrijwilligers functies bedraagt ongeveer 400. Het verloop is in de afgelopen jaren was tussen de 11-14%. Het verschilt per Werkgroep. Het aantal vrijwilligers dat de Vereniging verlaat op tachtigjarige leeftijd bedroeg 3%.

Als gevolg van het ophogen van de pensioengerechtigde leeftijd zien we een aanwas van vrijwilligers met een werkring. Voor het indelen van roosters heeft dit gevolgen. Als Vereniging zullen we daar rekening mee moeten houden.

Arbeidsongeschiktheid speelt voor het beëindigen van de vrijwilligers relatie een belangrijke rol. Dat is het logisch gevolg van de gemiddelde leeftijd. Maar ook andere redenen, zoals op de kleinkinderen passen of een verhuizing.

Er wordt in Nederland een steeds groter beroep gedaan op zogenaamde *groene vrijwilligers* door terrein beherende organisaties. Op sommige gebieden is specifieke kennis vereist en die is schaars. Vrijwilligers moeten dan keuzes maken. Het werk moet ook leuk blijven.

Er is wel een trend waarneembaar bij de categorie *groene vrijwilligers* dat men zich alleen voor een beperkt aantal jaren wil verbinden. De verwachting is dat dit merkbaar zal zijn in de verloopcijfers. Jongeren zijn grotendeels geïnteresseerd in een project. Zo'n project moet dan een maatschappelijke relevantie hebben.

In het jaar 2023 was er voldoende belangstelling om vrijwilligerswerk voor het Park te gaan doen. Het Park helpt de Vereniging bij de werving.

Communicatie

Het onderwerp communicatie stond in 2023 prominent op de agenda. Het project digitalisering (2021-2025) is in volle gang. Daarbij speelt voortdurend de vraag wat is gewenst en wat is nodig? Van de Nieuwsbrief weten we door middel van het aantal kliks dat de participatie hoog is. Het nieuwe digitaal informatiesysteem om kennis te delen liet ongeveer 14.000 bezoekers zien in 2023.

In de mondelinge uitwisseling van ervaring en kennis speelt het nieuw geïntroduceerde Coördinatorenoverleg een rol. Het aantal overleg en vergadermomenten is voor sommigen toegenomen en dat roept ook weer vragen op bij de betrokken vrijwilligers hoe zich dit verhoudt tot de beschikbare tijd. Het is daarom zoeken naar een balans.

De investering in het delen van kennis en informatie legt een beslag op de begroting, het Park heeft daarom een extra bijdrage toegekend.

Vereniging site

De site van de Vereniging is in 2023 gecrasht. Het betrof een hack. Dit veroorzaakte verwarring omdat een groot deel van de informatie verdwenen was. Het ontwerpen van een nieuwe site en het bouwen daarvan vroeg om tijd. De daaraan verbonden kosten waren niet begroot en zijn dus een overschrijding van de begroting. Deze kunnen geactiveerd worden en afgeschreven.

Lidmaatschap

De lidmaatschap bijdrage voor de Vereniging door de leden is al ruim twintig jaar niet verhoogd. Het Park draagt het grootste deel van de kosten. Dat is in 2018 zo overeengekomen in het kader van de toenmalige transitie. Het innen van het lidmaatschapsgeld is elk jaar weer een opgave. De Vereniging vraagt door middel van de Nieuwsbrief het bedrag over te maken. De kans is dat dit niet gelezen wordt of vergeten. Het Bestuur onderzoekt een andere mogelijkheid qua communicatie en tijdstip om dit meer gestroomlijnd te laten verlopen.

Statutenwijziging

De door de ALV in 2023 goedgekeurde wijziging van de statuten is uitgevoerd door het notariskantoor Nauta Dutilh in Rotterdam.

Dienstkaarten uitgifte

In de maand oktober ontvangt het Park van de Vereniging een lijst met Dienstkaart van de Vereniging. In het laatste kwartaal vinden er nog mutaties plaats door aanstelling en vertrek. De leden kunnen in de Kemperberg op de aangegeven dagen de Dienstkaart voor het volgend jaar ophalen. Indien men verhinderd is ontvangt het lid de Dienstkaart per gewone post.

Relatie Park-Vereniging

De relatie met het Park verloopt voorspoedig. Vragen en eventuele wensen worden direct opgepakt. Ter verbetering van de communicatie heeft de Directie van het Park het Bestuur uitgenodigd om een verslag toe te voegen vanuit de Vereniging ten behoeve van de Raad van Toezicht van het Park.

BOSMAAIERGROEP

BOSMAAIER GROEP JAARVERSLAG 2023

Het jaar 2023 is voor de 8-koppige bosmaaier groep een heel productief jaar geweest.

Slechts 3 zaterdagen hebben we niet kunnen bosmaaien, 2 keer was er geen vervoer van de bosmaaiers naar de werklocatie en 1 keer is het afgelast vanwege de regen.

Het weer was ons zeer gunstig gezind. Opmerkelijk was dat regelmatig overvloedige regenval vroeg op de zaterdagochtend en/of na 12-13 uur viel. En er werd ook wel doorgewerkt bij een klein buitje en eenmaal zelfs bij een stevige bui. De groep vindt het werk zo leuk en is zo gedreven om lekker bezig te zijn, dat we ons niet snel laten afschrikken en ter plekke kijken wat nog wel kan.

De bosmaaiers zijn gestationeerd in een loods op de werf bij het dienstgebouw. Een veiligere plek. Zeker gezien de inbraak pogingen bij verschillende keten en ook die van de bosmaaier in 2023. Om de kans van inbraak te minimaliseren verwijderen we telkens de trap, zodat die niet als breekijzer kan worden gebruikt. Belangrijk is dat de trap wel weer goed wordt teruggeplaatst. We hebben een ongelukje gehad toen de trap vanwege de korte pinnen en ongelukkige plaatsing bij betreding plotseling uit de ophanging schoot. Gelukkig was het persoonlijk letsel beperkt gebleven. Middels een Registratie Ongeval Formulier zijn later het park en de coördinatoren met keten hierover geïnformeerd, zodat ieder gefocust blijft op een goede ophanging van de trappen om herhaling te voorkomen.

Een groot deel van het jaar is gewerkt in de vlindercorridor vanaf 't Rieselo door de Plijmen tot en met het jeneverbessenbos. Het leuke was dat in de buurt van 't Rieselo ook de bospaden zijn opgeschoond door kleine en ook grote bomen te verwijderen die de paden versmalden. Ook zijn daar in delen van de randen zichtlijnen gemaakt het bos in, die het voor wandelaars interessanter en spannender maken om mogelijk wild te spotten in plaats van zicht op een aanéngesloten groene muur. Mooi ook om daarbij rekening te houden met het wild en hun wissels zodat ze nog wel een veilige dekking ervaren.

In het gebied bij 't Rieselo is ook een waardevolle kennisuitwisseling geweest tussen de zaterdag dennenscheerders en bosmaaiers met vertegenwoordigers van Flora, Fauna en Natuurgidsen. Zeer leerzaam voor dennenscheerders en bosmaaiers om zicht te hebben op de verschillende belangen en bijzondere omstandigheden die verschillende Flora en Fauna vereisen. Hierdoor kan nog effectiever gewerkt worden en is het bijvoorbeeld duidelijker wat we met de afgeschoren/gemaaide boompjes kunnen doen.

De Flora en Fauna groep geeft sinds die tijd bij nieuwe werkgebieden telkens even hun visie op dat gebied, die we waar mogelijk mee kunnen nemen binnen de werkopdracht van het park.

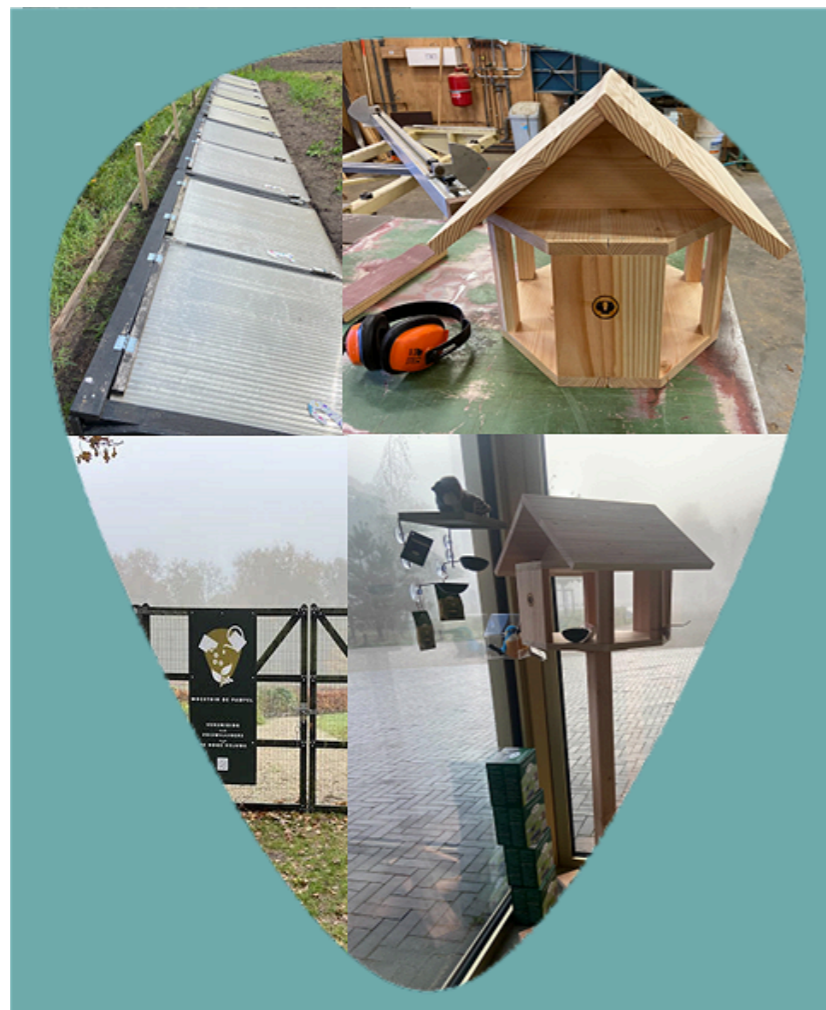
Als jonge bosmaaierploeg hebben we inmiddels al veel ervaring opgedaan, zowel in het maaien als het gebruik en onderhoud van de bosmaaiers. Zo zijn enkele regelmatig voorkomende storingen opgelost en beschikken we nu over wat klein materiaal om ter plekke een euvel te verhelpen.

In 2022 hebben we voor het WUR veel onderzoek plots voor het steenmeel project gemaaid. Een aantal van ons heeft in 2023, door de weeks, de WUR-onderzoekster geholpen om op die gemaaide plots jeneverbesplantjes te planten voor het vervolgonderzoek.

En in 2023 kregen we een duidelijk zichtbare P-kaart voor in de auto om te gebruiken als we op zandpaden naar of van onze werkplek rijden en daar de auto parkeren. Deze blijkt in de praktijk voor publiek en park een goed herkenbaar teken te zijn, waardoor we niet meer staande zijn gehouden en meer vriendelijk zwaaiende reacties zien.

BOUWGROEP

BOUWGROEP JAARVERSLAG 2023

Halverwege 2023 is Gerard toegetreden tot de bouwploeg en zijn we met z'n drieën weer aan de slag gegaan. Onze werkzaamheden varieerden dit jaar behoorlijk.

In de moestuin "de Pampel" hebben we onder andere de platglasbakken verplaatst, kisten gemaakt voor de strovoorraad en de nieuwe verenigingsborden op de toegangshekken gemonteerd.

Ook hebben we diverse werkzaamheden voor de parkwinkel gedaan: o.a. egelhuisjes en vogelvoederhuisjes gemaakt.

Met daarbij de normale bijkomende tussendoor klusjes voor het park, hebben we ons afgelopen jaar in ieder geval niet verveeld.

DENNENSCHEERDERS

DENNENSCHEERDERS JAARVERSLAGEN 2023

werkzaamheden en gebieden in 2023.

Op Koningsdag, Hemelvaartsdag en op de uitvaart van Joop Tadema is er door de donderdaggroep niet in het park gewerkt. Daarnaast waren er 5 verregende donderdagen waarin het werken buiten niet mogelijk was. Er bleven 44 werkbare dagen over die als volgt nuttig zijn besteed.

Aan de Oude Koningsweg, te beginnen vanaf het kruispunt N310/N311 werd vrijwel alle vegetatie onder de hoge oude beuken tot aan de bosranden verwijderd. Het resultaat was een in ere herstelde statige oprijlaan met uitzicht op het Park. Het vrijmaken van de paden werd doorgezet langs het Aalderinksveld. Vervolgens werden de heidevelden in het Klein Sint Hubertus en Oud-Reemsterveld bij het Reemster bos van dennenopschot ontdaan. Langs de Kemperbergweg nabij de Roggekamp werd het veld geschoond van berkenopschot. Dit was een best lastig karwei omdat hierbij ook de wortels zoveel mogelijk verwijderd moesten worden. Op het Deelense Zand nabij de chicane van de Wildbaanweg werd in een corridor de heideveldjes van dennen ontdaan. In september werd door alle dennenscheerders groepen de gebieden langs het Geitenspoor schoon gemaakt. Jammer voor de potentiële kerstboom, maar het gebied is inmiddels voor de automobilist niet meer bereikbaar. In november werden de heideveldjes van Oud-Reemst onder handen genomen en in december verhuist de donderdaggroep naar het Otterlose bos om nabij Huize Jekel een corridor van dennen vrij te maken.

De Donderdaggroep.

De groep bestaat het hele jaar 2023 uit 32 leden. Wij nemen afscheid van de 80-jarige Gert Liet, maar zijn plaats wordt in december door het nieuwe lid Els de Buck ingenomen. De gemiddelde opkomst is 18 à 20 personen. Elke laatste donderdag van de maand is er een nazit in het Park Paviljoen waarbij ook de oudgedienden van de donderdaggroep welkom zijn. Buiten de "normale" problemen met de gezondheid hebben 2 mensen van de groep ernstige problemen met hun gezondheid.

Een zeer gewaardeerd lid, Joop Tadema, is op 29 september na een ziekteperiode van een half jaar toch plotseling overleden. Wij zullen zijn opgewektheid en gezang in het veld missen. In 2023 is ook Arie Akkerman overleden. Arie was als lid van de Vereniging Vrienden van de Hoge Veluwe ook jaren werkzaam als natuurgids, geen lid van de donderdaggroep dennenscheerders, maar hij heeft vanaf 2009 na zijn "pensionering" als 80-jarige natuurgids nog jaren op de donderdagmorgen een wandelgroepje van oudgedienden geleid. Na afloop deden zij de Kemperberg aan, waar zij bij de nazit van de donderdaggroep aanschoven

Op 26 april 2023 kreeg Ed Quax uit handen van de burgemeester van Ede, René Verhulst, de Orde van Oranje-Nassau uitgereikt voor o.a. de bijzondere diensten die hij voor het Park heeft verricht. Ed was jarenlang lid van de donderdaggroep voordat hij coördinator van de bouwploeg werd.

De Dinsdaggroep

De dinsdaggroep van de dennenscheerders bestaat momenteel uit 30 personen. In december 2023 hebben we afscheid genomen van 2 tachtigjarigen. Het afgelopen jaar hebben in vergelijking met voorgaande jaren veel vaker het dennenscheren af moeten blazen vanwege de regen. We zijn op veel mooie plekken in het park aan het werk geweest, regelmatig via een hek met een vriendslot het park in gegaan en gewerkt bij het Otterlose Bos en Otterlose zand, maar de mooiste locatie was via een hek aan de Deelense weg het park in en richting het vliegveld dennenscheren.

FAUNAGROEP

FAUNAGROEP JAARVERSLAGEN 2023

In 2023 zijn we 9 keer als groep bij elkaar geweest om onze waarnemingen te delen, beheervragen van het Park te bespreken, kennis over te dragen en gezellig samen te zijn. Ook gebruiken wij deze bijeenkomsten voor 'scholing' door in- of externe sprekers. In februari zijn Leontien Krul en Annemiek Visser van het Park aanwezig geweest om e.e.a. over beheer en hun werkzaamheden te vertellen. In november heeft ons werkgroeplid Rob Versteeg een boeiend verhaal gehouden over de spinnen die hij op de HV vindt en hoe hij te werk gaat. In december heeft Adriaan Guldemond, ook lid van de werkgroep, een interessant verhaal gehouden over oude vogelwaarnemingen op de HV en de waarnemingen in hetzelfde gebied nu. Hieronder een verslag van de inventarisaties:

Door acht leden van de faunawerkgroep zijn er dit jaar negen **dagvlinderroutes** in verschillende biotopen meerdere malen dit telseizoen (april – september) gelopen.

In totaal zijn er op de monitoringsroutes 8643 vlinders - verdeeld over 28 soorten - geteld en doorgegeven, tegen 9186 in 2022, 8131 in 2021, 9186 in 2020 en 4266 in 2019.

De kleine vuurvlinder werd dit jaar het meest geteld op de routes: 3146 exemplaren in totaal, terwijl deze vlinder het vorige jaren zeer slecht deed (2022: 201 ex; 2021: 648.; 2020: 2159). Een mooie come-back, Trekken we de kleine vuurvlinder even af van het totaal dan zijn er 5497 vlinders op de routes waargenomen (verdeeld over 27 soorten). Dat laat helaas toch een teruggang zien in de aantallen wat de andere soorten betreft. Over de kwetsbare soorten in het Park schreven we vorig jaar nog over 'redelijke' aantallen, helaas moeten we dat dit jaar bijstellen. 2023 was, ook landelijk, al een slecht vlinderjaar, maar deze kwetsbare soorten hebben we maar heel weinig gezien.

Het herstel van de aardbeivlinder heeft zich niet voortgezet. Dit jaar zijn er op de routes 14 exemplaren geteld. Ze zijn er dus nog, maar de aantallen zijn zorgwekkend. (2022: 24; 2021: 8; 2020: 18; 2019: 9; 2018: 19; 2017: 21, 2016: 46 en 2015: 92).

Ook de bosparelmoervlinder is op de routes weinig gezien, slechts 86 exemplaren, een derde van het vorige jaar, helaas een dalende lijn (2022: 251; 2021: 589; 2020: 28; 2019: 24; 2018: 42; 2017: 100, 2016: 304 en 2015: 171). Buiten de route op de hot-spot is de soort nog wel regelmatig gezien, maar ook geen hoge aantallen.

De zorgen over de grote parelmoervlinder zijn ernstig. Op de routes op de Hoge Veluwe zijn er dit jaar geen één waargenomen. (2022: 11; 2021: 8; 2020: 22; 2019: 17; 2018: 34; 2017: 83, 2016: 76 en 2015: 355). Alleen tijdens een teldag op vliegveld Deelen zijn door Hans en Nina 6 exemplaren gezien. Ook over de kormavvlinder dit jaar geen goed nieuws, op de routes zijn er slechts 38 exemplaren geteld. (2022: 234; 2021: 119; 2020: 41; 2019: 13; 2018: 29; 2017: 95; 2016: 58 en 2015: 46).

In 2023 hebben Erica, Erik en Leo Schmahl de **libellen**inventarisatie geïntensiveerd. Het bestaande doel om zes keer per jaar elke plas te bezoeken, is geslaagd bij de Deelse Was, bij de plas aan de Kronkelweg, bij de Veentjes (Pompgebouw) en bij de beide zijden van de Berlagebrug. Het geregeld bezoeken van de andere plassen op het Deelse Veld kwam pas wat later op gang, maar ook daar hebben geregeld bezoeken plaatsgehad. Aan de watertjes aan het Zuidelijk deel van het park is weinig aandacht besteed vanwege tijdgebrek en omdat die naar hun inschatting minder toevoegen dan de onderzochte plassen op het Deelse Veld. Ook omdat een flink deel hier droogviel gedurende een aantal weken, was de libellenrijkdom daar beperkt, al kunnen daar ook soorten gemist zijn.

Daarnaast zijn er 22 dagen geweest waarop inventarisaties hebben plaatsgehad in de periode medio mei tot medio oktober. Daarbij is telkens een deel van de gebieden bezocht.

De inventarisatie door Rob Versteeg van de Landschappentuin is voortgezet en heeft dit jaar op 7 datums plaatsgehad. In totaal zijn 33 soorten aangetroffen. Meest soortenrijk was de Deelense Was met 27 soorten. De Gietense Fles was met 19 soorten ook belangrijk. De IJzeren Man bleef met 11 soorten wat achter. De andere vennen op het Deelense Veld lijken het vooral van de overkomende soorten uit de Deelense Was te moeten hebben. Toch vonden we hier toch ook de vrij zeldzame tangpantserjuffer. Het is daarmee nog te vroeg om hier veel conclusies aan te verbinden.

Bij de Landschappentuin werden dit jaar 23 soorten geteld; tegen 18 vorig jaar. Bij de Veentjesweide bij het Pomphuis hadden we eveneens 23 soorten tegen 18 vorig jaar. Bij de Berlagebrug telden we 19 soorten. Ook de plassen bij de Kronkelweg bleken interessant met 17 soorten, waarvan veel daar uitvliegend.

Naast dagvlinders en libellen wordt er ook naar **overige insecten** gekeken, veelal is dit 'bijvangst' tijdens monitoringsroutes. Met de komst van Leendert Jan van der Ent wordt er ook weer actiever naar **zweefvliegen** gezocht.

Vanaf 2017 wordt er meer naar **spinnen** gekeken een enkel lid van de faunawerkgroep. Wat klein begon is uitgegroeid tot een waar spinnenonderzoek. Ondanks dat er dit jaar wat minder naar spinnen gekeken is, werden er toch nog negen nieuwe soorten voor Het Park genoteerd. Het totaal aantal spinnensoorten (vanaf 2011) op De Hoge Veluwe komt hiermee op: 261

In 2023 is er door een nieuwe groep inventariseerders gestart met het monitoren van **amfibieën en reptielen**. Zij hebben kansrijke gebieden bezocht en aan de hand van hun bevindingen een plan van aanpak gemaakt voor de komende jaren. Voor de amfibieëntellingen is meegelift op de klapekstertellingen, op meerdere avonden is geluisterd naar roepende rugstreeppadden. De twee oude reptielenroutes op het Otterlose Zand zijn ook dit jaar weer gelopen.

De **vleermuis**inventarisatie is in 2023 alleen in de zomer uitgevoerd. Er zijn op meerdere avonden fiets-, wandel en autoroutes gereden/gelopen met een batlogger om de verschillende soorten op geluid op te nemen en naderhand te determineren. De wintertelling is dit jaar niet uitgevoerd.

Dit jaar is er 1 nestboom van **boommarters** gevonden met minimaal 2 jongen. Daarnaast zijn er, zoals ieder jaar, meerdere territoria aangemerkt, waarin echter geen nestboom met jongen gevonden zijn.

De inventarisatie van **dassen** is in 2023 wegens omstandigheden niet voortgezet. Dus ook geen verslag van deze subgroep. Er is ook dit jaar weer veel werk verzet op het gebied van **vogelinventarisaties**. Er zijn verschillende tellingen verricht, waarbij de vaste BMP tellingen: In 2021 werden er van 75 verschillende soorten vogels territoria vastgesteld. In 2022 waren dit er 73 en dit jaar 72. Dit lijkt te wijzen op een geringe teruggang van het aantal soorten, maar die conclusie is erg prematuur omdat niet ieder jaar dezelfde plots worden geteld. Plot Deelense Veld, wat wel ieder jaar wordt geïnventariseerd wijst op het tegenover gestelde, een stijgend aantal soorten. Ook hier moet men voorzichtig zijn met conclusies, door bosontwikkeling aan de randen kan hier het aantal soorten door toename van de bosvogels stijgen. Over langere tijd gezien lijkt het aantal soorten stabiel.

Net zo als in andere jaren zijn er wintertellingen van de klapeksters gedaan en in de zomer de nachtzwaluw territoria voor het hele park vastgesteld.

De speciale aandacht voor de wespandief heeft twee territoria opgeleverd in twee verschillende plots. Ook dit jaar waren de vorig jaar op verschillende plaatsen ingegraven houten nestkasten voor de tapuit als vervanging van konijnenholen nog niet succesvol. Er zijn helaas geen territoria van de tapuit gevonden. Ook de inventarisaties naar veld- en boomleeuwerik zijn dit jaar weer voortgezet, evenals de houtsnijptellingen tijdens de houtoogstinventarisaties.

Ook op **Vliegveld Deelen** is dit jaar weer onderzoek naar verschillende diersoorten gedaan. Vanaf mei t/m september hebben we de vier dagvlinderroutes kunnen lopen. Daarnaast is er dit jaar voor het vijfde jaar naar spinnen gezocht. Ook zijn er waarnemingen van overige insecten vastgelegd.

FLORAGROEP

FLORAGROEP JAARVERSLAG 2023 EN VOORUITZICHT 2024

Floragroep in 2023

Het aantal waarnemingen, inclusief mossen en korstmossen en vaatplanten op het Vliegveld Deelen, kwam in 2023 uit op 5260 waarnemingen. Het aantal soorten vaatplanten, exclusief de waargenomen planten op het Vliegveld bedroeg 405 waarvan 87 tot de aandachtsoorten (één of twee stippen soorten) konden worden gerekend. Van deze aandachtsoorten stonden er 34 op de **Rode Lijst 2012**. Vier soorten behoorden tot de categorie 'bedreigd' of 'ernstig bedreigd' Dit waren de soorten Geel Viltkruid, Akkerogentroost, Dreps en Korensla. Soorten die onder de categorie 'gevoelig' of 'kwetsbaar' staan vermeld, waren soorten als Klokjesgentiaan, Rietorchis, Heidezegge, Kleine Schorseneer, Hondsviooltje, Blauw Walstro ed. (Ten overvloede wellicht: een soort komt op de Rode Lijst, wanneer er sprake is van achteruitgang; een zeldzame soort die niet achteruitgaat komt niet automatisch op de Rode Lijst; omgekeerd, een soort die vrij algemeen is, maar 'sterk' achteruitgaat, bijvoorbeeld Hondsviooltje, wordt wel op deze lijst geplaatst).

In 2023 hebben we driemaal Vliegveld Deelen bezocht en daar een deel van het hei-schrале grasland langs het hek met de Hoge Veluwe en twee voormalige aardappelakkers geïnventariseerd. Op die drie dagen zijn in totaal 204 soorten waargenomen waaronder Eekhoorngas, Hartgespan en Hondspeterselie.

Floragroep in 2024

Het jaar 2023 is het laatste jaar geweest dat Florawerkgroep de inventarisaties heeft gebaseerd op het voornemen alle kilometerhokken in het Park eenmaal in de vijf tot zes jaar te bezoeken.

In het najaar van 2023 heeft de Florawerkgroep met Leontien Krul en de Bosgroep overlegd om het inventariseren op een wat andere manier uit te voeren en dan zonder het doel alle kilometerhokken in het Park te bezoeken, maar meer aandacht te schenken aan, bijvoorbeeld:

- Rode Lijst soorten
- Zeldzame soorten in Nederland
- Soorten van belang voor de Hoge Veluwe (SNL-soorten: Subsidie Natuur Landschap)
- Florarijke akkers, pleegakkers
- Steenmeelgebieden

De Bosgroep neemt dan de inventarisatie van de botanisch minder interessante kilometerhokken voor haar rekening.

Tenslotte, ook in 2024 zal Vliegveld Deelen weer driemaal worden bezocht. In overleg met de Vogel- en Natuurwacht welke percelen worden geïnventariseerd.

MOESTUIN DE PAMPEL

MOESTUIN DE PAMPEL JAARVERSLAG 2023

De vrijwilligers begonnen het jaar met een mooie januariwandeling. Een mooie onderbreking van de winterrustperiode van de moestuin. Het is ook de periode dat de veldmanagers het nieuwe seizoen voorbereiden. Er was overleg met de keuken over welke gewassen verbouwd gaan worden. Zaaiplannen werden gemaakt en op de grond werd kalk gestrooid. De mest die later in het voorjaar in de tuin werd aangebracht werkte daardoor beter.

Vanaf half maart is elke dinsdag- en vrijdagochtend in de tuin gewerkt. Onder leiding van de veldmanagers is de grond voorbereid op het nieuwe seizoen, is er gezaaid en zijn plantjes geplant. Begin mei kon de eerste oogst van de tuin geleverd worden. Ondanks de soms extreme weersomstandigheden, april/ begin mei veel regen en daarna 5 weken extreme droogte, lukte het om de diverse gewassen succesvol te kweken. Successen qua opbrengst waren bijvoorbeeld munt, aardbeien, diverse boontjes, pompoenen, courgetten.

In droge perioden kwamen vrijwilligers extra 's avonds naar de tuin om water te geven. Met name in de droge periode van eind mei en juni is dit twee tot drie keer in de week gebeurd. Het water is drinkwater afkomstig van gebouw 'de Pampel'. Grote wens van de vrijwilligers is dat een oude waterput in de tuin weer in exploitatie wordt genomen, zodat er geen drinkwater hoeft gebruikt te worden bij het sproeien.

Regelmatig lopen op werkochtenden geïnteresseerde bezoekers de moestuin in. Om hen beter te woord kunnen staan en als voorbereiding op toekomstige open dagen en/ of excursies is begin april voor de vrijwilligers een cursus 'Gastheer/ gastvrouw schap' georganiseerd. In twee groepen is hier door de vrijwilligers aan deelgenomen. In augustus kwam een groep kinderen/ jongeren uit Rotterdam op bezoek in de tuin. Met de op de cursus opgedane kennis gaven drie vrijwilligers hen een rondleiding. De jonge bezoekers genoten van de smaak van de dropplant en van andere gewassen en kruiden.

De boomgaard rondom de moestuin vergt meer onderhoud door bosmaaiers. Hierom hebben in november 5 vrijwilligers een opleiding tot bosmaaier gevolgd. Zij zijn inmiddels gecertificeerd. In 2024 krijgt de moestuin de beschikking over twee bosmaaiers en de nodige beschermende middelen, zoals oor- en gezichtsbescherming. De nieuwe groep vrijwilligers kan dan zelf het onderhoud doen.

Op bezoek bij 'de burens' kregen in juli de vrijwilligers een rondleiding van een gids in de beeldentuin van museum Kroller Muller. Ook namen de meeste vrijwilligers deel aan de vrijwilligersdag in Burger's Zoo. Zij hadden veel aandacht voor de planten en bomen in Burgers Bush (junglehal), de Desert en de Mangrove.

Op het einde van het jaar hebben 3 vrijwilligers afscheid genomen van de moestuingroep. Zij hebben als aandenken een bordje met een moestuintaferaal gekregen. Ook hebben zich 3 nieuwe vrijwilligers aangemeld. In 2023 was Leida van den Brink interim-coördinator. In november tijdens een bijeenkomst in de Kemperberg kreeg zij de waardering van de vrijwilligers voor de inzet voor de tuin in het afgelopen jaar. Per 1 januari 2024 is Piet Kuhlmann (een van de veldmanagers) de nieuwe coördinator. De 4 veldmanagers, de andere vrijwilligers en de nieuwe coördinator gaan in 2024 werken aan het verder ontwikkelen van de moestuin en omliggende boomgaard.

LEDENADMINISTRATIE

LEDENADMINISTRATIE JAARVERSLAG 2023

In 2023 hebben we ongeveer 120 handelingen uitgevoerd t.b.v. de ledenadministratie. We hebben nieuwe vrijwilligers ingeschreven en de daarbij behorende administratieve handelingen verricht. Ook hebben wij weer een aantal leden uitgeschreven uit onze Vereniging. Daarnaast zijn er de verhuismutaties of wijzigingen van telefoonnummer in onze database verwerkt

Een andere omvangrijke klus was het vernieuwen van 150 VOG verklaringen (Verklaring Omtrent Gedrag). Vanuit het Park is de afspraak dat jullie VOG voor 5 jaar geldig is. Daarna moet een nieuwe aangevraagd worden bij Justis (onderdeel van het ministerie van Justitie). Aangezien in 2018 de VOG verklaringen voor het eerst, voor de toen actieve vrijwilligers, werd aangevraagd waren er nu die 150 VOG's aan vernieuwing toe. Zoals gezegd een flinke klus omdat ook niet een ieder direct tot actie overgaat.

Naast deze werkzaamheden hebben wij ook contact met medewerkers van het Park. Zo controleren wij o.a. jaarlijks hun overzicht vrijwilligers HV met onze databases. Door het jaar heen hebben wij ook contact met de coördinatoren van onze werkgroepen en vragen wij hun o.a. om het overzicht vrijwilligers van hun werkgroep te controleren. Regelmatig is er contact met het bestuur of een deel ervan over diverse administratieve zaken of het juiste adres van een vrijwilliger.

Al met al leuk werk, dat mijn zoon Maarten en ik met veel plezier doen. Prettig daarbij is de goede samenwerking met Park en Bestuur. Maar de kers op de taart zijn de, vaak korte, telefonische gesprekjes die wij met de individuele vrijwilligers hebben en waarbij altijd onze wederzijdse liefde voor de werkzaamheden in of voor Het Park naar voren komt.

NATUURGIDSEN

NATUURGIDSEN JAARVERSLAG 2023

In 2023 zijn we gestart met 34 natuurgidsen, er 1 gids het gehele jaar niet beschikbaar was wegens revalidatie. Daarnaast waren er een paar natuurgidsen die om gezondheidsredenen enkele maanden niet konden deelnemen aan de gidsactiviteiten en 1 gids is er gestopt.

In het eerste halfjaar van 2023 waren er al met al 30 natuurgidsen beschikbaar voor het uitvoeren van de excursies en andere activiteiten. Als groep keken wij uit naar onze nieuwe collega's die vanaf begin mei hun Proeve van Bekwaamheid konden afleggen. Dit resulteerde in een versterking van de werkgroep met 17 natuurgidsen.

Na het behalen van hun certificaat konden de 8 natuurgids-coaches, die 1,5 jaar flinke inspanningen hadden geleverd om 17 nieuwe collega's op te leiden, genieten van hun "rust". Deze 8 coaches hebben een uitzonderlijke prestatie geleverd en wij zijn ze daar zeer dankbaar voor.

Over het jaar 2023 heen hadden we gemiddeld 41 natuurgidsen die bijna 1.000 excursies/activiteiten (= gidsbeurten) hebben verzorgd:

- 460 aangevraagde excursies (bedrijven, instellingen, scholen, families, etc)
- 144 publieksexcursies (op de website van het park aangeboden excursies)
- 123 kinderactiviteiten en activiteiten voor klassen van basisscholen
- 102 wandelingen in het kader van wandelfit
- Een 10-tal andere activiteiten, zoals de bemensing van informatiestands in het weekend van de "Hei is er voor jou" en bij de "Hoge Veluwe Wandeldag"

Het aantal op de website, van de aangeboden excursies, is in 2023 bijna gehalveerd omdat de belangstelling van bedrijven, particulieren en scholen is toegenomen. De toegenomen belangstelling wordt door het Park als positief ervaren en om voldoende natuurgidsen beschikbaar te hebben voor deze aangevraagde excursies, is het besluitgenomen om de reguliere excursies te verminderen. Ten opzichte van 2022 en de eerdere corona jaren zien we gelukkig weer een toename van het aantal bezoekers/deelnemers van ongeveer 9.350 deelnemers in 2022 naar 10.113 in 2023.

Wandelfit

Naast de eerdergenoemde natuurgidsen-opleiding heeft er in het najaar nog een korte training plaatsgevonden. Een van de vaste wekelijkse activiteiten, sinds september 2014, is Wandelfit. Deze actieve wandelingen worden begeleid door een door de KWBN gecertificeerde wandelcoach zijnde ook een natuurgids. Deze groep enthousiaste natuurgidsen is uitgebreid van 8 naar 13 waardoor men iets minder frequent hoeft te wandelen, echter vaak lopen de coaches ook voor hun eigen plezier mee zonder ingeroosterd te zijn. Wandelfit is een activiteit waarbij deelnemers werken aan hun conditie en soms ook de wandelingen gebruiken om te revalideren na een operatie. Echter het meest unieke van deze groep deelnemers is de saamhorigheid en interesse in ieders welzijn.

Wandelfit is een mooie gelegenheid om in het Park te "werken" aan je gezondheid en vooral te genieten!

PUBLIEKSMEDEWERKERS

PUBLIEKSMEDEWERKERS JAARVERSLAG 2023

2023 was een jaar waarin, voor het eerst in een aantal jaren, de werkgroep weer iets groeide. In 2023 bestond de werkgroep uit 23 vrijwilligers. Drie vrijwilligers namen dat jaar afscheid, maar er werden vijf nieuwe vrijwilligers opgeleid. Voor het opleiden van de nieuwe vrijwilligers werd door Hannie van de Bel een fantastisch nieuw opleidingsplan samengesteld. Dit handboek is inmiddels de basis voor het opleiden van nieuwe publieksmedewerkers.

Ook dit jaar heeft een aantal publieksmedewerkers alle fietspaden en wandelroutes gecontroleerd. Nu uitgebreid met de controle van ook alle ruiterspaden. Daarnaast werd de beschrijving van de Historische wandeling Hoog Baarlo geactualiseerd en van, door Hans van Reekum gemaakte, foto's voorzien. De speurtocht Lepelkoen (verkrijgbaar in het Museonder) is gecontroleerd en voorzien van nieuwe "Lepelkoen"-sporen en diverse attributen, zoals een dromenvanger en tuingereedschap.

Er waren dit jaar twee bijeenkomsten voor de publieksmedewerkers, op 18 april en 12 oktober. Tijdens deze bijeenkomsten werden allerlei zaken besproken en was er uitgebreid gelegenheid om vragen te stellen. Vanuit het Park en vanuit het bestuur werden nieuwe ontwikkelingen gemeld en toegelicht. Op 18 april werden ook de resultaten van een onder de vrijwilligers verspreide enquête besproken en toegelicht. Uit de gegeven antwoorden kwam naar voren dat de Publieksmedewerkers over het algemeen enthousiast zijn over de werkzaamheden, maar behoefte hebben aan meer deskundigheidsbevordering.

Op 1 september werd de vrijwilligers dag gehouden. Vrijwel alle Publieksmedewerkers waren op deze, zeer geslaagde dag in Burgers Zoo, aanwezig. Vanuit ons bestuur werd weer een cursus AED training aangeboden. Een aantal Publieksmedewerkers nam hier voor het eerst aan deel, een aantal ging op herhaling.

Het groepje tot Lering En Vermaak (LEV) organiseerde drie activiteiten. Op 27 maart hield Simon van Rotterdam een fantastische en rijk geïllustreerde lezing over het edelhert. Bijna al onze vrijwilligers (een enkeling ook met partner) waren hierbij aanwezig. Op 23 mei werden wij rondgeleid in de beeldentuin van het Kröller Müller museum. 22 augustus werden wij ontvangen in de moestuin. Renée Dalman (lid van de werkgroep Moestuin en lid van de werkgroep Publieksmedewerkers) leidde ons rond en zette ons aan het werk. 17 december vond de traditionele eindejaar lunch plaats. Zelfgemaakte hapjes vulden de magen van de aanwezige Publieksmedewerkers. Tijdens de bijeenkomst werden ook de dienstkaarten voor 2024 uitgedeeld.

Nieuw voor de werkgroep was de uitbreiding van de werkzaamheden. Tot 1 januari 2023 hielpen leden van de ANWB bij de werkzaamheden van de fietsenherstelwerkplaats. Met ingang van het nieuwe jaar heeft de ANWB deze dienstverlening stopgezet. Per 1 april wordt nu een aantal Publieksmedewerkers ingezet bij de verhuur van de fietsen in de weekenden en tijdens feestdagen. Vier nieuwe vrijwilligers en vier "oude" publieksmedewerkers waren beschikbaar voor dit werk. Deze vrijwilligers werken zowel in het Museonder als bij de uitgifte van de verhuurde fietsen. Voor deze nieuwe dubbelfunctie zijn meer mensen nodig. Op de website van het Park worden nieuwe vrijwilligers opgeroepen te reageren. Verreweg de meeste werkgroep leden hebben een sterke binding met het Park. Niet alleen vanwege de natuur of cultuur, maar vanwege de combinatie, Het Park is het grootste actief beheerde natuurgebied in particulier bezit in Nederland met verschillende Veluwe landschappen, loof-, naald- en gemengde bossen, natte en droge heidevelden, grasvlakten en stuifzandlandschappen. Het Park herbergt een ongekende diversiteit aan plant- en diersoorten en is belangrijk onderdeel van het Europese Natura 2000-netwerk.

RONDLEIDERS JACHTHUIS

RONDLEIDERS JACHTHUIS JAARVERSLAG 2023

Het jaar 2023 begon spannend met de opleiding van 22 aspirant-rondleiders voor het Jachthuis. Er is gekozen voor twee parallelle groepen van 11 mensen die om de week op vrijdag bijeen zouden komen in het Dienstgebouw. Eén groep onder leiding van Kiek en Frans Klappe en de andere groep onder leiding van Leo van Klaveren. Een bijkomend voordeel was dat er nu ook onderling uitgewisseld kon worden.

De groepen kregen les over Berlage, Helene Kröller-Müller, Anton Kröller, over de functie van gastheer/vrouw, over kunststromingen eind 19^e, begin 20^e eeuw, over architectuur in dezelfde periode, over Henk Bremmer, de kunstpaus en leermeester van Helene, over de kunst in het Jachthuis, over Sam van Deventer, de Vertrouweling, excursies naar het KMM en de beeldentuin, naar de graven van de Kröllers op de Franse Berg, naar de schuilkelder en naar Het Klaverblad, de eenvoudige pied-a-terre van de Kröllers in Harskamp. Verder waren er gasten van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed Amersfoort.

Vervolgens waren er proefrondleidingen en uiteindelijk een Proeve van Bekwaamheid. Twintig aspiranten voldeden aan de criteria en werden hartelijk verwelkomd in de bestaande groep rondleiders die, op dat moment, eind mei 2023, uit 70 personen bestond.

Verder heeft een aantal rondleiders meegeholpen de kerstversiering 2022 te verwijderen en de kerstversiering 2023 weer op te tuigen. De dienstdoende rondleiders hebben eind 2023 hun energie kunnen gebruiken om de verlichting in het gehele huis te ontsteken waarvoor zowel van de rondleiders als van toevallige passanten veel belangstelling bestond. 'Het verlichte Jachthuis' was in dit jaar een topper.

Ook is er geëxperimenteerd met in 2023 twee 'Open Jachthuisdagen'. Het werd breed uitgemeten in de pers en op de site van het Park en op beide dagen, in voor- en najaar op een zaterdag, waren er in totaal ruim duizend bezoekers. Overigens: gratis toegang. Men kreeg in ieder vertrek een toelichting maar lang niet iedereen heeft deze aangehoord.

Aardig was het bezoek van de familie Trapman. Jan Trapman is jarenlang huismeester geweest, zijn vrouw Tineke werkte even hard mee, en in 2023 werd hij 80 jaar. Zijn grote wens was het Jachthuis nog eens in totaal te laten zien aan zijn familie. Dat mocht gelukkig en zo kon de familie alle vertrekken, dus ook de vertrekken waar zij tijdens hun diensttijd hadden gewoond, nog eens bekijken.

De rondleiders geven niet alleen basisrondleidingen door 5 vertrekken. Er zijn ook speciale thema rondleidingen die deels door andere vertrekken gaan. In 2023 is er gekozen voor 'Kunst in het Jachthuis'. Deze rondleidingen duren ook langer dan de reguliere en de groepen zijn kleiner: max. 8 bezoekers.

Verder zijn er de kinderrondleidingen. Voor basisscholen, voor het voortgezet onderwijs, de verklede rondleidingen en 'kinderen bij de reguliere rondleidingen'.

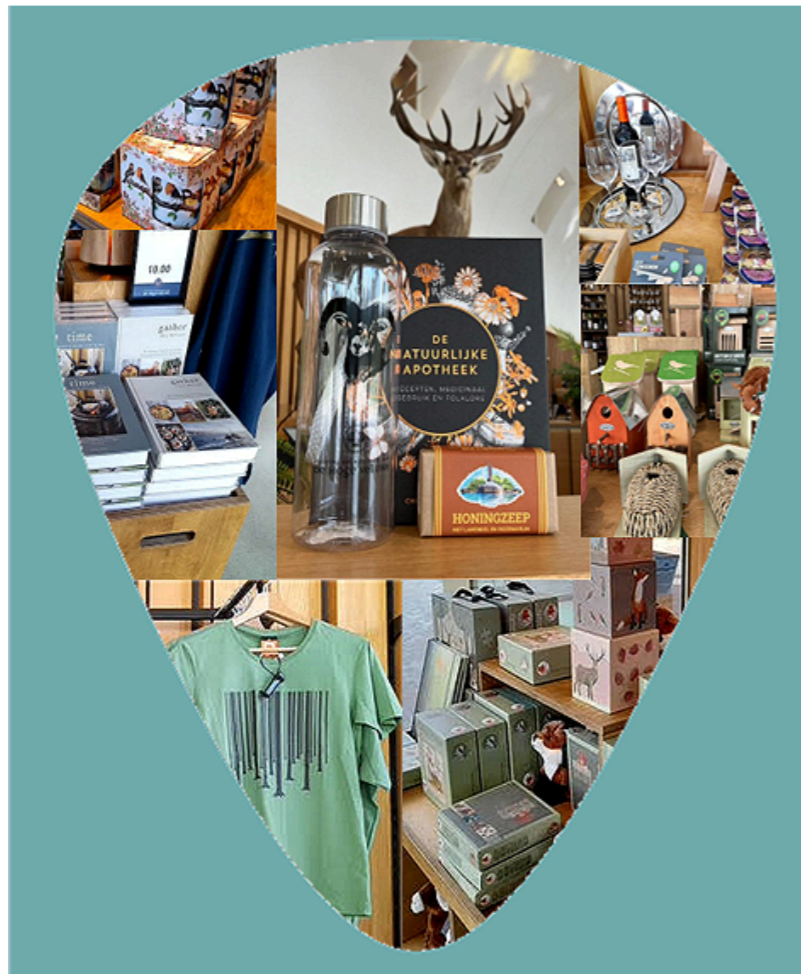
Vervolgens zijn er de IN- en OM-rondleidingen: een binnenrondleiding gevolgd door een buitenrondleiding en de Dienstgebouw rondleidingen op de vrijdagmiddag.

Er is genoeg reuring in het Jachthuis.

Dat willen we graag zo houden en mogelijk uitbreiden.

WINKELMEDEWERKERS

WINKELMEDEWERKERS JAARVERSLAG 2023

Het jaar 2023 voor de winkelvrijwilligers was een jaar zonder corona sluiting (tot onze opluchting), er zijn zes vrijwilligers vertrokken uit onze groep, gelukkig zijn er ook weer een heleboel nieuwe vrijwilligers bij gekomen. De groep bestaat nu uit 29 enthousiaste vrijwilligers, waar we het rooster mee vol krijgen.

Voor de vrijwilligers was het wel een bewogen jaar omdat we met drie Parkwinkelbeheerders te maken kregen, die ieder voor zichzelf aan deze taak een eigen invulling gaven. Gelukkig gaan de vrijwilligers goed met de veranderingen om.

We hebben een financieel goed jaar gedraaid in de winkel, met dank aan alle vrijwilligers.

Met de groep zijn we een aantal keren opstap geweest, dit in het kader van elkaar te leren kennen en te verbinden.

TUINGROEP JACHTHUIS

TUINGROEP JACHTHUIS JAARVERSLAG 2023

Waar 2022 in het teken stond van onderzoek naar de oorzaak van de achterblijvende groei en bloei van de rozenstruiken, was 2023 het jaar van conclusies trekken en plannen maken. Hoe zou het verder gaan met de tuin?

In afwachting van een besluit van de Parkdirectie over de toekomst van de rozenperken besloten wij de proefstroken met de verschillende rozen te ontmantelen. De nog kansrijke rozenplanten werden onder winterse omstandigheden verplaatst naar de middelste vakken van beide tuinen, in de hoop dat die nog een kleurrijk schouwspel zouden opleveren gedurende het bloeiseizoen. Om de jonge aanplant in de gemengde borders te beschermen tegen vraat werden evenals in 2022 in eerste instantie weer netten geplaatst om het roodwild op afstand te houden. Dat kan maar voor korte tijd, totdat de eerste planten door het gaas heen groeien. Tot ons verdriet ontdekten we na verloop van tijd nieuwe gasten in de borders, die daar komen foerageren en op zoek zijn naar emelten: de das! En later in het seizoen volgde nog een muizenplaag. Er blijven zo steeds nieuwe uitdagingen voor Parklaan, de landschapsarchitecten die de gemengde borders hebben ingericht.

Ons experiment met het zaaigoed in 2022 was succesvol verlopen en op basis daarvan besloot de Parkdirectie om de vrijgekomen, smalle stroken in te zaaien met een bijen-welgevend zaaigoed. Dit als tijdelijke oplossing in afwachting van een definitief alternatief voor de rozenplanten. Het ingezaaid bijenmengsel sloeg goed aan maar voordat er ook maar één fleurige bloem kon verschijnen werd deze al verorberd door de ons zo inmiddels bekende, ongenode gasten. Al met al zijn de tuinen dit jaar minder kleurrijk geweest dan in andere jaren het geval was. De gemengde borders waren de blikvangers en als vrijwilligers kregen we dan ook de nodige vragen over de soorten die in deze borders zijn geplant. Het is erg leuk om aanspreekpunt te zijn daarvoor, maar omdat wij niet altijd aanwezig zijn hebben we ervoor gepleit dat er een informatiepaneel met uitleg wordt geplaatst aan de kant van de theekoepel. Dat zal in 2024 worden gerealiseerd.

Door dit alles werd de vraag naar de toekomst van de tuin steeds prangender. Zelfs Omroep Gelderland wijdde er eind juli een artikel aan.

In het najaar is in de perken een mix van rhododendrons en azalea's aangeplant. De Parkdirectie schrijft daar in haar nieuwsbrief van 8 december 2023 het volgende over.

"Op basis van dit [historisch - JV] onderzoek blijken de rozenperken oorspronkelijk beplant te zijn geweest met rhododendrons. Omdat deze struiken te hoog werden en het uitzicht belemmerden, zijn ze begin jaren '30 vervangen door rozen. Inmiddels bestaan er hybride rhododendronsoorten die laag blijven. Historisch gezien is het een logische keuze om terug te gaan richting de oorspronkelijke opzet. Bovendien duiden de aanwezige rhododendrons - die al decennia in de nabijheid van de zijtuinen staan - er op, dat de soort geschikt is voor deze standplaats en blijkbaar minder smakelijk is voor het wild." Wel een prachtig gezicht! .

TUINGROEP JACHTHUIS

De Tuingroep Jachthuis Hubertus kreeg van De Valouwe, de kweker van de rhododendrons en de azalea's uitleg over de verschillende soorten en over de werking van de mulchlaag die werd aangebracht. De bodem is flink omgespit en voorzien van een dikke laag turf. Dit gebeurt eenmalig. Wanneer de onderste bladeren van de planten afvallen, komend jaar, zorgt dat voor een natuurlijke mulchlaag onder de planten. In het tweede jaar gaan de planten daardoor zelf turf aanmaken, waardoor ze hun eigen omgeving blijvend voorzien van de juiste grondsoort en luchtigheid die de wortels nodig hebben. De wortels van rododendrons en azalea's groeien niet naar beneden, maar blijven vlak onder de oppervlakte en groeien soms zelfs naar boven, op zoek naar lucht en ruimte.

Er is een gemengd 'boeket' aan soorten ingeplant. In de borders langs de paden rhododendrons, in de middenvakken een gemengd palet aan rhododendrons (zodanig dat er een bolvormig boeket ontstaat) en in de stroken daaromheen azalea's. De rododendrons in de zijvakken zijn wat meer op afstand van elkaar geplaatst dan de planten in de middenvakken en in de stroken. Dat komt omdat deze snel groter worden en het de verwachting is dat ze volgend jaar al naar elkaar zijn toegegroeid, waardoor er niet of nauwelijks (on)kruid ontstaat rondom de wortels van de planten.

We gaan ervaren wat het aanwezige wild van de nieuwe beplanting vindt. De grasstroken, de buxussen en de gemengde borders hebben nog altijd veel te lijden van het aanwezige wild (van 'droppings' en van vraat). Sommige plantensoorten van de gemengde border worden in het voorjaar van 2024 vervangen door andere soorten. Hiertoe heeft Parklaan dit najaar stokjes geplaatst, zodat over een aantal maanden nog te herleiden is waar nieuwe aanplant nodig is.

De grasstroken zien er op afstand misschien groen uit maar deze bestaan veelal uit mos en ander (on)kruid. Bestrijdingsmiddelen gebruiken we niet en mos laat zich moeilijk verwijderen; de hoge bomen die de toegangslanen tot het Jachthuis omringen, houden veel zonlicht tegen, hetgeen bevorderlijk is voor de groei van mos. Zo blijft ook de Tuingroep uitdagingen houden.

Al met al zijn wij heel benieuwd hoe het volgend jaar met de tuin in al zijn facetten zal gaan. Het werken met de mensen van Parklaan en van De Valouwe is in elk geval heel inspirerend gebleken, waardoor wij met hernieuwd enthousiasme 2024 ingaan!

COLOFON

BESTUUR

Tekst: Cees Krijger,

BOSMAAIERGROEP

Tekst: Geert van Wijk / Foto's: Geert van Wijk, Robert ten Hooven

BOUWGROEP

Tekst: Gerard Hol / Foto's: Gerard Hol

DENNENSCHIEDERS

Tekst dondergroep: Rob Rombouts / Foto's: Jeanne Kuijper-Nannenga

Tekst dinsdaggroep: Karel van Dijk

FAUNAGROEP

Tekst: Nina de Vries / Foto's: Monica de Jong, Nina de Vries, Wim Weenink, Hans van Zummeren

FLORAGROEP

Tekst: Menno Huizinga / Foto's: kennisbank

MOESTUIN DE PAMPEL

Tekst: Piet Kuhlmann / Foto's: archief moestuin

LEDENADMINISTRATIE

Tekst: Bert Welle / Foto: fam. Welle

NATUURGIDSEN

Tekst: Monique Schutte / Foto's Luc Donk

PUBLIEKSMEDEWERKERS

Tekst: Jaap Breur / Foto's: archief publieksmedewerkers

RONDLEIDERS JACHTHUIS

Tekst: Leo van Klaveren / Foto's: archief rondleiders jachthuis

TUINGROEP JACHTHUIS

Tekst: Jan Veltman / Foto's: archief tuingroep Jachthuis

WINKELMEDEWERKERS

Tekst: Trudy van Beuzekom-Koorevaar / Foto's: archief winkelmedewerkers

FINANCIËEL VERSLAG

Vereniging van Vrijwilligers van
De Hoge Veluwe

Jaarrekening 2023 en begroting 2024

VERENIGING VAN VRIJWILLIGERS VAN DE HOGE VELUWE TE APELDOORN

JAARREKENING 2023 EN BEGROTING 2024

BALANS PER 31 DECEMBER 2023 (na winstverdeling)

	2023	2022	2023	2022
	€	€	€	€
Activa			Passiva	
Inventaris en inrichting	4.367	4.408	Kapitaal	45.378
Effecten	67.775	68.524	Algemeen Fonds	52.955
Voorraden	0	0	Fonds Bijz.Projecten	7.032
Depot TNT	320	320	Mw. Van Dijk Fonds	18.850
Geactiveerde kosten	21.747	0	Afschrijvingsfonds	4.367
Te ontv. Gelden	14.855	16.490		
Overige vorderingen	515	40	Vooruitontv.contributies	7.675
ING bank	6.023	2.715	Crediteuren	13.809
ABN-AMRO banken	30.211	61.008		
ABN-AMRO bel.rek.	4.253	0		
	<u>150.066</u>	<u>153.505</u>		<u>150.066</u>
				<u>153.505</u>

RESULTATENREKENING OVER 2023

	2023	2022	2023	2022
	€	€	€	€
Lasten			Baten	
Digitale communicatie	23.492	18.876	Contributies	9.635
Verenigingskosten	10.733	12.444	Bijdrage Park	43.382
Werkgroepen	17.984	28.074	Dividend -/- kosten	1.431
Huisvesting	5.182	0	Interest bank	468
Website	0	4.670	Giften / ov.baten	0
AED/EHBO	1.225	1.181	Res.beleggingen	3.350
Voordeilig saldo	0	0	Nadelig saldo	350
	<u>58.616</u>	<u>65.245</u>		<u>58.616</u>
				<u>65.245</u>

-1-

**VERENIGING VAN VRIJWILLIGERS VAN DE HOGE VELUWE
TE APELDOORN**

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

Waarderingsgrondslagen

Activa en passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.
De effecten worden aangemerkt als financiële vaste activa en gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Zijn de effecten per balansdatum naar verwachting minder waard dan worden deze tegen de duurzaam lagere waarde gewaardeerd. Hierbij wordt de effectenportefeuille als totaliteit beschouwd.
Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Toelichting

Afschrijvingen

De afschrijvingen op inventaris en inrichting worden niet ten laste van de resultatenrekening gebracht, maar ten laste van het afschrijvingsfonds. Indien wordt geïnvesteerd in inventaris en inrichting, wordt een reservering gemaakt in het afschrijvingsfonds, ten laste van het algemeen fonds, ter grootte van het investeringsbedrag.

Inventaris en inrichting

De specificatie van deze post is als volgt:

	Afs. %	Aanschaf- waarde 01-01-2023	Afschr. t/m 2022	Invest. in 2023	Afschr. in 2023	Boek- waarde 31-12-2023
Kemperberg						
Verbouwing	10	23.696	23.696	0	0	0
Inventaris	10	11.094	11.094	0	0	0
CV installatie	20	9.956	9.956	0	0	0
Audio & ICT installatie	20	2.693	2.693	0	0	0
Beamer	33	832	832	0	0	0
Keukenmachine	33	580	580	0	0	0
LG smart TV	20	4.008	3.874	0	134	0
Laptop natuurgidsen	20	699	175	0	140	384
Laserjet printer	20	539	45	0	108	386
Ipad Pro	20	1.569	288	0	314	967
Ipad Pro	20	2.118	143	0	424	1.551
Iphone 13	20	0	0	1.320	242	1.078
Totaal		57.784	53.376	1.320	1.361	4.367

**VERENIGING VAN VRIJWILLIGERS VAN DE HOGE VELUWE
TE APELDOORN**

Waarde effecten

De waarde van de effecten bedroeg per 31 december 2023 € 67.775.

Geactiveerde kosten

In het boekjaar 2023 zijn door de Vereniging kosten gemaakt voor de ontwikkeling van een betrouwbare kennisbank en het ontwikkelen van software voor de diverse werkgroepen binnen de Vereniging.

Aangezien het hier om een meerjarig beleidsplan gaat, is besloten een deel van de gemaakte kosten te activeren en mede ten laste te laten komen van de boekjaren 2024 en 2025.

Het betreft hier de kosten van "Vereniging in the cloud" ten bedrage van € 10.567 alsmede de kosten voor de software van de diverse werkgroepen ten bedrage van € 11.180.

Te ontvangen gelden

	2023 €	2022 €
Bijdrage Park Hoge Veluwe (restant bijdrage)	9.550	13.032
Bijdrage Park Hoge Veluwe (huisvestingskosten)	5.182	3.271
Contributies	0	100
Declaraties werkgroepen	36	0
Kosten Moeflon	87	87
Totaal	14.855	16.490

Liquide middelen

	2023 €	2022 €
ING bankrekening	6.023	2.715
ABN AMRO bankrekening	518	1.244
ABN AMRO spaarrekening	29.693	59.764
ABN AMRO vermogensbeheerrekening	4.253	0
Totaal	40.487	63.723

Algemeen Fonds

	2023 €	2022 €
Stand per 1 januari	54.275	69.533
Af: nadelig saldo boekjaar (2022: negatief resultaat beleggingen)	0	-11.032
Af: overboeking naar Afschrijvingsfonds	-1.320	-4.226
Stand per 31 december	52.955	54.275

Fonds Bijzondere Projecten

	2023 €	2022 €
Stand per 1 januari	7.382	10.734
Af: nadelig saldo boekjaar	-350	-3.352
Stand per 31 december	7.032	7.382

Dit fonds is gevormd uit het voormalige Fonds voor de Hoge Veluwe reeks.

Het fonds zal worden gebruikt voor de financiering van bijzondere projecten van de vereniging.

**VERENIGING VAN VRIJWILLIGERS VAN DE HOGE VELUWE
TE APELDOORN**

Mevr. L.M.A. van Dijk Fonds

Op basis van afspraken over de wijze van aanwending van dit fonds, blijft het fonds voor een bedrag van € 50.000 in stand. Een gezamenlijke commissie van bestuur en de donderdaggroep van de dennenscheerders besluit over de besteding van de jaarlijkse rente en het deel van het fonds wat boven de € 50.000 beschikbaar is.

Met ingang van 2016 zal de beheerscommissie voor het resterende bedrag naar goedgevonden beslissen over de besteding, waarbij uitgangspunt zal zijn de binding en interesse van mevvr. Van Dijk met en voor de donderdaggroep en breder, met de dennenscheerders en nog breder, met de natuur van het Nationaal Park de Hoge Veluwe.

In 2023 is een bedrag van € 10.049 ten laste van het fonds gebracht. Het saldo bedraagt ultimo 2023 € 18.850. Aan het fonds is in 2023 geen rente toegevoegd.

	2023	2022
	€	€
<i>Afschrijvingsfonds</i>		
Stand per 1 januari	4.408	1.599
Bij: overboeking van Algemeen Fonds	1.320	4.226
Af: afschrijving boekjaar	-1.361	-1.417
Stand per 31 december	<u>4.367</u>	<u>4.408</u>
<i>Crediteuren</i>		
Accountantskosten (reservering)	2.800	2.650
Nog te betalen kosten Moeflon	0	200
Communicatie bestuur (voorheen Magazine)	5.564	1.650
Kosten Vereniging	20	64
Declaraties werkgroepen	3.045	840
Huisvestingskosten (afrekening Vitens en NUON)	2.056	119
Rente / beleggingskosten	324	190
	<u>13.809</u>	<u>5.713</u>

-4-

**VERENIGING VAN VRIJWILLIGERS VAN DE HOGE VELUWE
TE APELDOORN**

TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING OVER 2023

Bestemming resultaat

Het jaar 2023 is afgesloten met een nadelig resultaat van € 350.

Baten

Contributies

De koppeling tussen de ledenadministratie en verwerking van de contributiebetalingen verloopt nog niet geheel volgens wens. Voor 2024 zullen een aantal wijzigingen in het inningsproces worden doorgevoerd zodat de ledenadministratie volledig afgestemd zal zijn met de financiële administratie.

Dividenduitkeringen en koersresultaat beleggingen

In de begroting wordt voorzichtigheidshalve geen rekening gehouden met dividenduitkeringen en koersresultaten op beleggingen.

Ten opzichte van de begroting ontstaat hierdoor in 2023 een voordelige afwijking van € 1.431 door ontvangen dividenduitkeringen en een positief koersresultaat van € 3.350.

Bijdrage Park Hoge Veluwe

De voordelige afwijking ten opzichte van de begroting 2023 wordt veroorzaakt door de bijdrage van het Park aan de energiekosten van het Jachthuis (zie huisvestingskosten).

Lasten

Digitale communicatie (voorheen Magazine)

In 2023 heeft de Vereniging te maken gekregen met een hack van de website.

Hierdoor was de website niet meer toegankelijk en is veel informatie verloren gegaan.

Met behulp van derden kon de website gelukkig weer snel in de lucht en is een plan gemaakt om dit voor de toekomst zo veel als mogelijk te beperken.

De extra gemaakte kosten bedroegen € 5.106.

Werkgroepen

Met name bij de werkgroepen dennenscheerder, moestuin de Pampel en de natuurgidsen is sprake van budgetoverschrijdingen.

In de begroting 2024 zijn de budgetten voor de genoemde werkgroepen daarom verhoogd.

Huisvesting

Het betreft hier de energiekosten van het Jachthuis.

Deze kosten worden volledig doorbelast aan het Park Hoge Veluwe (zie baten)

-5-

**VERENIGING VAN VRIJWILLIGERS VAN DE HOGE VELUWE
TE APELDOORN**

EXPLOITATIEBEGROTING 2024

	Begroting 2023 €	Realisatie 2023 €	Begroting 2024 €
BATEN			
Contributies	10.000	9.635	10.000
Interest	0	468	0
Giften	0	0	p.m.
Dividenduitkeringen	0	1.431	0
Koersresultaat beleggingen	p.m.	3.350	p.m.
Bijdrage Park Hoge Veluwe	38.200	43.382	56.200
Totaal baten	48.200	58.266	66.200
LASTEN			
Digitale communicatie (voorheen Magazine)	22.000	23.492	24.200
Digitale communicatie diverse domeinen	.	.	12.500
Verenigingskosten	11.000	10.733	10.500
Werkgroepen	14.200	17.984	16.500
Huisvesting	1.000	5.182	1.000
AED/EHBO	0	1.225	1.500
Totaal lasten	48.200	58.616	66.200
Saldo (Baten -/- Lasten)	0	-350	0

Apeldoorn, april 2024

R.K. Oosterbaan
penningmeester

-6-

EXPLOITATIEBEGROTING 2025

	Begroting 2025 €	Begroting 2024 €	Begroting 2023 €	Realisatie 2023 €
BATEN				
Contributies / bijdragen 400 leden	10.000	10.000	10.000	9.635
Giften / interest	p.m.	p.m.	p.m.	468
Dividend -/- kosten	0	0	0	1.431
Koersresultaat beleggingen	p.m.	p.m.	p.m.	3.350
Bijdrage Park huisvestingskosten	2.500	1.000	--	5.182
Bijdrage Park	56.500	55.200	38.200	38.200
TOTAAL A	69.000	66.200	48.200	58.266

LASTEN

Digitale communicatie / website / ICT	24.500	24.200	23.000	24.426
Digitale opleidingen diverse domeinen	10.000	12.500	5.500	5.590
Verenigingskosten (bestuur/ALV/verz.)	10.500	10.500	8.000	10.733
Huisvesting (energiekosten)	2.500	1.000	1.000	5.182
Werkgroepen *	19.850	16.500	9.200	11.460
AED / EHBO	1.500	1.500	1.500	1.225
TOTAAL B	68.850	66.200	48.200	58.616

RESULTAAT A-B

	150	0	0	-350
--	-----	---	---	------

* Specificatie werkgroepen

Dennenscheerders	3.000	1.500	1.500	2.667
Bosmaaiersgroep	500	250	0	0
Tuingroep	250	250	0	0
Bouwgroep	400	600	400	252
Flora	1.000	1.000		
Moestuin De Pampel	3.000	4.500	3.300	3.720
Fauna	500	300	300	0
Natuurgidsen (incl. opleidingen)	3.000	4.500	1.000	3.181
Rondleiding Jachthuis (incl. opleidingen)	800	1.000	1.000	368
Winkel	800	700	800	817
Publ. Medewerker / fietstherapie	600	1.900	900	455
Diverse opleidingstrajecten 2025	6.000			
TOTAAL	19.850	16.500	9.200	11.460

postadres
Postbus 269
1430 AG Aalsmeer

bezoekadres
Dorpsstraat 99
1431 CC Aalsmeer

tel 0297 - 38 12 12
info@berghoef.nl
www.berghoef.nl

Beconnummer 197580
KvK 34049007

Algemene voorwaarden gedeponeerd
bij KvK Amsterdam 34049007

BEOORDELINGSVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Het bestuur van Vereniging van Vrijwilligers van De Hoge Veluwe

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2023 van Vereniging van Vrijwilligers van De Hoge Veluwe te Hoenderloo beoordeeld. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2023, de resultatenrekening over 2023 en de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met de gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in de waarderingsgrondslagen van de toelichting van de jaarrekening. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een conclusie over de jaarrekening op basis van onze beoordeling. Wij hebben onze beoordeling verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 2400 'Opdrachten tot het beoordelen van financiële overzichten'. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze beoordeling zodanig plannen en uitvoeren dat wij in staat zijn te concluderen dat wij geen reden hebben om te veronderstellen dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat.

Een beoordeling in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 2400 resulteert in een beperkte mate van zekerheid. De in dit kader uitgevoerde werkzaamheden bestonden in hoofdzaak uit het inwinnen van inlichtingen bij het management en overige functionarissen van de entiteit, het uitvoeren van cijferanalyses met betrekking tot de financiële gegevens alsmede het evalueren van de verkregen informatie.

De werkzaamheden uitgevoerd in het kader van een beoordelingsopdracht zijn aanzienlijk beperkter dan die uitgevoerd in het kader van een controleopdracht verricht in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden. Derhalve brengen wij geen controleoordeel tot uitdrukking.

Conclusie

Op grond van onze beoordeling hebben wij geen reden om te veronderstellen dat de jaarrekening geen getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging van Vrijwilligers van De Hoge Veluwe per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in de waarderingsgrondslagen van de toelichting van de jaarrekening.

Overige aspecten – beperking in gebruik en verspreidingskring

De jaarrekening 2023 van Vereniging van Vrijwilligers van De Hoge Veluwe en onze beoordelingsverklaring daarbij zijn uitsluitend bedoeld voor de leden van de vereniging en kunnen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

Aalsmeer, 6 juni 2024

Berghoef Accountants en Adviseurs

P.R. Verboom RA

